

Muzeum
Tradycji
Niepodległościowych
w Łodzi

Muzeum przy Gdańskiej
ul. Gdańska 13, 90-706 Łódź

Oddział Martyrologii Radogoszcz
ul. Zgierska 147, 91-490 Łódź

Stacja Radegast
al. Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto 12
91-859 Łódź

Kuźnia Romów
ul. Wojska Polskiego 84, 91-432 Łódź

WWW.MUZEUMTRADYCJI.COM

ŁÓDZKA INFORMACJA TURYSTYCZNA

PIOTRKOWSKA 28, 90-269 ŁÓDŹ

Godziny otwarcia:

październik - kwiecień

poniedziałek - piątek
9:00-18:00
sobota
10:00-18:00
niedziela
10:00-15:00

it@lodz.travel

maj - wrzesień

poniedziałek - piątek
9:00-19:00
sobota - niedziela
10:00-18:00

(+48) 42 208 81 81
(+48) 722 005 314

LODZ.TRAVEL

LODZ.TRAVEL

Wydawca:

Łódzka Organizacja Turystyczna
90-269 Łódź, Piotrkowska 28/2U
Polska

Opracowanie: Natalia Salamon
Foto: arch. ŁOT, UMŁ, MTN

WWW.LODZ.TRAVEL

ZOBACZ TEŻ:

5 ZGIERSKA 141

CMENTARZ ŚW. ROCHA

Miejsce pochówku żołnierzy Armii Łódź poległych we wrześniu 1939 r. Zlokalizowana jest na nim również symboliczna mogiła ofiar hitlerowskiego aparatu terroru zamordowanych za działalność konspiracyjną. Znajdują się tu dwie zbiorowe mogiły ofiar Masakry Radogoskiej ze stycznia 1945 r.

6 STASZICA 23

POMNIK MARTYROLOGII DZIECI

Nazywany pomnikiem "Pękniętego Serca" upamiętnia losy polskich dzieci w okresie II wś., więzionych w obozie dla małoletnich przy ul. Przemysłowej.

7 BRACKA (WEJŚCIE OD UL. ZMIENNEJ)

CMENTARZ ŻYDOWSKI

Największa nekropolia żydowska w Polsce. Wśród nagrobków wyróżnia się m.in. monumentalne mauzoleum rodziny Poznańskich. Na cmentarzu spoczywa również 43 tys. ofiar zmarłych w getcie łódzkim.

4

KUŹNIA ROMÓW

Wojska Polskiego 84

Kuźnia jest jednym z oryginalnych budynków dawnego obozu, przeznaczanego dla Romów i Sinti deportowanych do getta łódzkiego z pogranicza austriacko-węgierskiego. Przebywało w nim ok. 5 tys. osób, które zmarły w wyniku epidemii tyfusu, bądź zostały zamordowane w obozie w Chełmnie nad Nerem.

W budynku znajduje się stała, niewielka ekspozycja (możliwa do obejrzenia po wcześniejszym kontakcie telefonicznym). Przed nim stoi głaz poświęcony zamordowanym Romom.

Kuźnia pozostaje jednym z nielicznych miejsc upamiętnienia eksterminacji Romów w okres II wojny światowej w kraju.

3

STACJA RADEGAST

Aleja Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto 12

Stacja Radegast w okresie II wojny światowej pełniła funkcję punktu przeładunkowego dla getta łódzkiego. W latach 1942-1944 opuszczali ją transporty kierowane do obozów pracy przymusowej oraz miejsc zagłady w Chełmnie nad Nerem i Auschwitz-Birkenau. W ten sposób łącznie deportowano ok. 145 tys. osób.

Wokół historycznego budynku magazynowego, rampy oraz torowiska znajduje się pomnik upamiętniający ofiary getta. Jego najbardziej monumentalnym elementem jest Tunel Deportowanych, gdzie prezentowane są kopie list transportowych, zawierające 34 tys. nazwisk ofiar Zagłady. Kompleks wieńczy Kolumna Pamięci z umieszczonym wewnątrz symbolicznym Holem Miast.

Głównym elementem ekspozycyjnym prezentowanym w budynku muzealnym jest makieta, wiernie odtwarzająca historyczny wygląd getta łódzkiego w granicach z maja 1942 r.

Muzeum stanowi obecnie jedno z najważniejszych miejsc pamięci związanych z Zagładą Żydów w kraju.

ISBN: 978-83-967965-0-9

WWW.LODZ.TRAVEL

MUZEUM TRADYCJI NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH

PL

Muzeum Tradycji Niepodległościowych

Powstało w 1959 r. jako Muzeum Historii Ruchu Rewolucyjnego. Obecnie Muzeum Tradycji Niepodległościowych jest najdłużej działającym muzeum historycznym w mieście. Posiada cztery oddziały:

- Muzeum przy Gdańskiej
- Oddział Martyrologii Radogoszcz
- Oddział Stacja Radegast
- Kuźnia Romów

Działalność placówki koncentruje się na popularyzacji wiedzy historycznej w szczególności związanej z ideami wolnościowymi, niepodległościowymi i martyrologią łódzian.

Muzeum gromadzi artefakty związane z działalnością polskich ruchów wyzwolenczych i martyrologią polskich obywateli na przestrzeni dziejów. W zbiorach posiada szereg dokumentów, fotografii i dzieł sztuki z przełomu XIX/XX w., dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i okresu PRL-u. Posiada również unikatowe materiały z dziejów łodzi i regionu.

2

ODDZIAŁ MARTYROLOGII RADOGOSZCZ

Zgierska 147

Muzeum mieści się w zespole budynków przy ul. Zgierskiej. Przedwojenna fabryka wyrobów wełnianych Samuela Abbego od 1940 r. funkcjonowała jako niemieckie Rozszerzone Więzienie Policyjne Radogoszcz. W okresie okupacji przeszło przez nie ok. 44000 mężczyzn.

W nocy z 17 na 18 stycznia 1945 r., na kilkadziesiąt godzin przed zajęciem łodzi przez Armię Czerwoną, Niemcy dokonali brutalnej likwidacji więźnia. Poprzez masowe rozstrzelania, a następnie podpalenie budynku więziennego wymordowali ok. 1000-1200 przetrzymywanych tam mężczyzn. Z masakry uratowało się ok. 31 osób. Pod względem liczby ofiar była to największa masowa egzekucja na ziemiach polskich wcielonych do III Rzeszy.

Miejsce to upamiętnia ofiarę II wojny światowej - w szczególności z łodzi oraz Kraju Warty. O ich cierpieniu przypomina również monumentalny pomnik w kształcie iglicy na pl. Pamięci Narodowej, zaprojektowany przez Tadeusza Łódzianę.

1

Muzeum przy Gdańskiej

Gdańska 13

Główna siedziba Muzeum Tradycji Niepodległościowych w łodzi mieści się w dawnym budynku carskiego więzienia, powstałego w latach 1883-1885, przy ówczesnej ul. Długiej (dziś Gdańskiej). Przeznaczone było przede wszystkim dla więźniów politycznych, m.in. działaczy Polskiej Partii Socjalistycznej czy działaczy I i II konspiracji niepodległościowej. Więzienie funkcjonowało w tym budynku aż do 1953 r. Osadzeni byli w nim: Józef Piłsudski wraz z małżonką Marią, a także członkinie konspiracji niepodległościowych w okresie II wojny światowej: Halina Kłab-Szwarc, Maria Eugenia Jasińska czy Maryla Biedermann. W okresie powojennym przy Gdańskiej więziono członkinie Konspiracyjnego Wojska Polskiego (Halina Pikulska) czy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (Halina Piotrowska, Bronisława i Helena Borowskie).

W budynku więzienia prezentowana jest stała ekspozycja „Więzienie przy ul. Długiej (Gdańskiej) w łodzi 1885-1953”. Można na niej zobaczyć rekonstrukcję cel więziennych z zachowanymi oryginalnymi drzwiami i piecami, archiwalne dokumenty, fotografie, pamiątki po więźniach, a także makietę obiektu więziennego z lat 1908-1909. Na I piętrze udostępnione są dwie sale z wystawami czasowymi, które nawiązują do ważnych w historii Polski wydarzeń.

Przed budynkiem Muzeum znajduje się pomnik upamiętniający Halinę Kłab-Szwarc - żołnierkę AK, agentkę wywiadu w okresie II wojny światowej oraz założycielkę w 1975 r. pierwszego w Polsce Uniwersytetu III Wieku.